

Tlačová správa

Luxemburg 2. februára 2023

Audítori sa zamýšľajú nad politikou súdržnosti ako nástrojom reakcie na krízu

- o *EÚ zaviedla flexibilitu, aby boli k dispozícii nevyňaložené prostriedky v oblasti súdržnosti*
- o *Finančné prostriedky určené na financovanie politiky súdržnosti boli doplnené o ďalších 50,4 mld. EUR*
- o *Riešenie kríz prostredníctvom politiky súdržnosti môže mať dosah na jej prvotný strategický cieľ*

EÚ pohotovo prispôsobila svoje pravidlá so zámerom poskytnúť členským štátom väčšiu flexibilitu pri využívaní finančných prostriedkov politiky súdržnosti v reakcii na pandémiu COVID-19. Pridala tiež významné nové zdroje na financovanie ďalších investícií. Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov sa však týmito opatreniami tiež zvýšil tlak na to, aby boli finančné prostriedky EÚ čerpané rýchlo a dobre. Audítori konštatujú, že opakované využívanie politiky súdržnosti na riešenie kríz môže viesť aj k tomu, že sa politika odchyli od svojho primárneho strategického cieľa, ktorým je znižovať rozdiely medzi regiónmi.

EÚ od začiatku roka 2020 prijala celý rad opatrení, ktoré mali riešiť problémy, ktoré priniesla pandémia ochorenia COVID-19. Svoju rolu hrala i politika súdržnosti, a to prostredníctvom rýchlej trojstupňovej reakcie, ktorá spočívala v zmenách pravidiel na programové obdobie 2014 – 2020. Za menej ako dva mesiace od vypuknutia pandémie v Európe prijala EÚ legislatívne opatrenia na mobilizáciu nevyužitých finančných prostriedkov prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII) a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus (CRII+). Za menej ako rok schválila Pomoc pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU), ktorá má slúžiť ako krátkodobý a strednodobý nástroj na nápravu dôsledkov krízy a opatrenia v oblasti obnovy.

„Reakcia EÚ uľahčila čerpanie finančných prostriedkov v oblasti súdržnosti a pomohla tak členským štátom vyrovnáť sa s hospodárskymi ťažkosťami súvisiacimi s ochorením COVID-19, aj keď niektoré existujúce problémy sa môžu v dôsledku toho zhoršiť,“ uviedla Iliana Ivanova,

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

členka EDA, ktorá viedla tento audit. „V každom prípade musíme ešte starostlivo vyhodnotiť, či je politika súdržnosti EÚ tým pravým rozpočtovým nástrojom na reakciu na krízu.“

Obidve iniciatívy pre reakciu na koronavírus zaviedli ciele úpravy niektorých pravidiel politiky súdržnosti, ktoré poskytli likviditu, flexibilitu a zjednodušenie. Ďalšou sumou, 50,4 mld. EUR (z toho viac než polovica bola v prospech Španielska a Talianska), ktoré majú členské štáty podľa svojho uváženia čerpať vo veľmi krátkom čase (do konca roku 2023), prispel nástroj REACT-EU. V dôsledku toho sa z nástroja REACT-EU poskytuje „preklenovacie financovanie“ na obdobie medzi rokmi 2021 a 2023, čo viedlo k významným oneskoreniam pri začatí programov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027. Audítori tiež upozorňujú, že okrem opakujúcich sa ťažkostí s vynakladaním peňazí EÚ môže nástroj REACT-EU vyvolať snahu urýchlene vynakladať dostupné zdroje pred koncom obdobia, pričom by sa potenciálne prehliadala hodnota za vynaložené peniaze.

Zvýšená flexibilita presunov viedla k významnému pohybu finančných prostriedkov: 35 mld. EUR do 31. decembra 2021. Audítori zistili, že finančné prostriedky sa presúvali medzi investičnými oblasťami, predovšetkým do zdravotnej starostlivosti (+80 %) a podpory podnikania (+16 %), a súčasne sa znížili financie na informačné a komunikačné technológie, energetiku a životné prostredie, začlenenie, výskum a inovácie. Prostriedky sa tiež presunuli do rozvinutejších a prechodných regiónov (+1,8 mld. EUR). Audítori ďalej konštatujú, že hoci by nástroj REACT-EU mal prispieť 25 % svojho celkového finančného krytia na ciele v oblasti klímy, je dosiahnutie tohto cieľa nepravdepodobné.

Politika súdržnosti sa často používa na krátkodobé reakcie na krízy a viaceré úpravy zavedené na tento účel sa stali jej bežným rysom. Audítori však upozorňujú, že dlhodobý dosah tohto používania nebol formálne posúdený. Nové pravidlá politiky súdržnosti na obdobie 2021 – 2027, ktoré v značnej miere vychádzajú z práve zavedených možností flexibility, uľahčia využívanie finančných prostriedkov v oblasti súdržnosti v reakcii na neočakávané udalosti. Audítori preto poukazujú na riziko, že opakované využívanie politiky súdržnosti na riešenie kríz môže mať vplyv na jej hlavný strategický cieľ, ktorým je znižovať rozdiely medzi európskymi regiónmi.

Základné informácie

Politika súdržnosti je jednou z najväčších oblastí politiky v rozpočte EÚ a v období 2014 – 2020 na ňu bola vyčlenená suma 355 mld. EUR. Jej hlavným cieľom je posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť medzi regiónmi.

Osobitná správa 02/2023 *Prispôsobenie pravidiel politiky súdržnosti v rámci reakcie na COVID-19: Väčšia flexibilita pri využívaní finančných prostriedkov, treba sa však zamyslieť nad politikou súdržnosti ako nástrojom reakcie na krízu* je k dispozícii na [webovom sídle EDA](#).

Tento audit nadväzuje na dve stanoviská k [Investičnej iniciatíve v reakcii na koronavírus Plus](#) a [nástroju REACT-EU](#), ako aj na preskúmanie [rizík, výziev a príležitostí v reakcii hospodárskej politiky EÚ na krízu spôsobenú ochorením COVID-19](#). Vychádza tiež z nedávno uverejnenej osobitnej správy o [financovaní založenom na výkonnosti v rámci politiky súdržnosti](#) a nedávno uverejnenej porovnávacej analýzy [Financovanie EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti](#).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547